

Hr Lauri Läänemets
Siseminister

ARUPÄRIMINE

06.03.2024

Ukrainast pärit mobilisatsioonialiste meeste kohta Eestis

Ukraina kodanikele ja nende pereliikmetele, kes põgenesid riigist pärast 24. veebruaril alanud Venemaa sõjalist agressiooni, antakse Eestis valitsuse otsuse kohaselt ajutine kaitse, mis tähendab aastase kehtivusajaga Eesti elamisluba. Ajutine kaitse annab Ukraina kodanikele ja nende pereliikmetele samad õigused nagu Eesti elanikele. Sõja jätkumisel Ukrainas saab ajutist kaitset vajadusel pikendada. Ajutise kaitse taotlemine ei ole sõjapõgenikule kohustuslik, kuid tagab sarnaselt Eesti elanikele ligipääsu erinevatele teenustele ja toetustele.

Inimestel, kes lahkusid Ukrainast enne 24. veebruari 2022 ega saa sõja tõttu koju naasta, on võimalik Eestis viibida viisavabalt. Lisaks saavad nad taotleda rahvusvahelist kaitset. Kui tavapäraselt võtab rahvusvahelise kaitse menetlus aega kuni kuus kuud, siis Ukraina kodanikele viiakse see läbi lihtsustatud korras ning menetlus kestab umbes kuu aega. Rahvusvahelist kaitset taotlevatele Ukraina kodanikele tagab riik nelja kuu jooksul majutuse ja ülalpidamise täpselt samamoodi nagu ajutist kaitset taotlenud sõjapõgenikele.

Eesti on ajutise ja rahvusvahelise kaitse saanute proportsioonilt maailmas esirinnas.¹ Siseministeeriumist 12. jaanuaril saadud päringu vastuse kohaselt on 31. detsembri 2023. aasta seisuga Ukraina kodanikel kehtivaid elamislubasid ajutise kaitse alusel 35 817, neist 18-60 aastastel Ukraina meestel 6 888, rahvusvahelise kaitse alusel 5 305, neist 18-60 aastastel Ukraina meestel 3 864. Kokku seega 10 752 meest ehk u diviisi jagu.

Seoses sellega on meil Teile järgmised küsimused:

1. Olete korduvalt märkinud ja kinnitasite 21. veebruaril ka siin Riigikogus, et mobilisatsioonialisi Ukraina mehi on Eestis 7000. Tegelikult on neid eelmise aasta lõpu seisuga 10 752, lisaks nn Ukraina päritolu lühiajalised töötajad ning renditöötajad ning need, kes pole oma siinviibimist registreerinud, seega kaks või rohkemgi korda rohkem kui 7000. Kas olete avalikkust teadlikult vähendatud arvudega desinformeerinud või ei ole teadlik tegelikust olukorrast?
2. Olete korduvalt märkinud ja kinnitasite 21. veebruaril ka siin Riigikogus, et suudate mobilisatsioonialised Ukrainast tulnud mehed vajadusel kohe üles leida, sest teate, kus nad elavad. Kas see on võimalik, isegi juhul, kui neid oleks ainult 7000, oludes,

¹ <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine/location?secret=unhcrrestricted>

kui Eesti ei registreeri üle lõunapiiri liikujaid? Ning veel enam, kuidas see saab olla võimalik, kui Teie teadmise kohaselt on neid kaks või rohkem korda vähem, kui asub Eestis tegelikult?

3. Ajutise kaitse saanute Ukraina põgenike hulgas on Ukraina mobilisatsiooniealisi mehi 19%, rahvusvahelise kaitse saanute hulgas aga 73%. Millega Te seletate selle proportsiooni erinevust? Miks Ukraina mobilisatsiooniealsed mehed taotlevad erinevalt teistest Ukraina põgenikest ja kodanikest just viimast, mis annab pikemaajalise ja suurema kaitse?
4. Põhjendasite 21. veebruaril Riigikogus, miks Eestis ei küsita Ukrainast tulnud mobilisatsiooniealistelt meestelt tõendit mobilisatsioonist vabastamise kohta asjaoluga, et need mehed ise ei tea, kas nad on mobilisatsioonikohuslased või mitte. Kas Teile on teadmata, et mobilisatsioonikohuslastel on keelatud Ukrainast lahkuda ning neile väekohuslastele, kellel on lubatud Ukrainast lahkuda, antakse vastav tõend, et neil lubatakse Ukraina piiri ületada? Kui Te olete sellest teadlik, miks Te siis desinformeerisite Riigikogu liikmeid?
5. Miks ei küsi PPA ajutise ja rahvusvahelise kaitse andmisel erinevalt Lätist ja Leedust Ukraina mobilisatsiooniealistelt meestelt tõendit väekohustusest vabastamise kohta?
6. Missugune on Teie prognoos, kui suur osa Ukraina põgenikke kavatseb peale sõda kodumaale naasta? Kas Teie ministeerium või mõni teine riigiasutus on korraldanud vastavaid uuringuid?

Lugupidamisega

Riigikogu liikmed:

Anti Põlamees
 Ants FROSCH
 Helle-Juucika Helme
 Mart Helme
 Marko Helme
 Eelva Põlamees
 RAIN EPLER
 HENN PÕLLUAAS
 RENE KOIKU